

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 17Co/218/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3815201478
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 05. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ivan Kubínyi
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2017:3815201478.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Ivana Kubínyiho a členiek senátu Mgr. Zuzany Holúbkovej a JUDr. Gabriely Janákovvej v spore žalobcu: A. S. W., s.r.o., IČO: 35 724 803, so sídlom O., V. č. 5, zastúpeného Advokátskou kanceláriou TOMÁŠ KUŠNÍR, s.r.o., IČO: 36 613 843, so sídlom Bratislava, Pajštúnska č. 5, proti žalovaným: 1/ X. E., bytom J. XX/X, O., 2/ Q. E., bytom V., S. D. XX/X, obaja zastúpení JUDr. Pavlom Babiakom, advokátom so sídlom v Prievidzi, Švéniho 6, 3/ X. Q., bytom V., B. 4, o zaplatenie 2.105,43 Eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prievidza zo dňa 10. decembra 2015, č.k. 14C/38/2015-161, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e .**

Žalovaným 1,2,3 nárok na náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol návrh, ktorým sa žalobca domáhal voči žalovaným zaplatenia sumy 2.105,43 Eur s príslušenstvom a žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovaným 1,2, náhradu trov konania titulom trov právneho zastúpenia vo výške 290,65 Eur na účet JUDr. Pavla Babiaka, do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Súd prvej inštancie po právnej stránke odôvodnil svoje rozhodnutie ustanoveniami § 23a ods. 1,2 zák.č. 634/1992 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, ďalej ust. 341 Občianskeho zákonníka v znení platnom do 31.12.1990, § 39 Občianskeho zákonníka a § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách. Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za preukázané, že žalobca ako postupník sa domáhal voči žalovaným zaplatenia dlhu, pričom sa jedná o pohľadávku zo spotrebiteľského úveru, ktorú mal nadobudnúť na základe zmluvy o postúpení pohľadávok od postupcu - Slovenskej sporiteľne. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že žalobca nie je aktívne legitimovaný, keďže nepreukázal svoju aktívnu legitimáciu, pretože pri tzv. bankových úveroch, kde postupcom je banka, je pre platné postúpenie pohľadávky nutné dodržať podmienky stanovené v ust. § 92 ods. 8 zákona o bankách, ktoré je špeciálnou úpravou voči všeobecnej úprave postúpenia pohľadávok. Spôsobilým predmetom postúpenia v zmysle § 92 ods. 8 zákona o bankách teda môže byť iba pohľadávka za predpokladu predchádzajúcej písomnej výzvy banky a nepretržitého omeškania dlhšie ako 90 kalendárnych dní. Spôsobilým predmetom postúpenia pohľadávky zo strany banky pritom môže byť len pohľadávka alebo časť pohľadávky, ktorá je splatná. Súd uviedol, že nespochybňuje právo banky postúpiť pohľadávku z celého úverového vzťahu, avšak pre takéto postúpenie je nevyhnutné pristúpiť v súlade so zákonom a obchodnými podmienkami k vyhláseniu predčasnej mimoriadnej splatnosti celého úveru. Z poslednej výzvy na zaplatenie, listu právneho predchodcu žalobcu zo dňa 27.04.2004 nevyplýva, žeby Slovenská sporiteľňa pristúpila k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti všetkých splátok. Žalobca v konaní nepreukázal, že postupoval podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách a teda v danom prípade nedošlo k platnému postúpeniu pohľadávky zo strany pôvodného veriteľa na žalobcu. Preto súd prvej inštancie dospel k záveru, že postúpenie

pohľadávky bolo neplatné podľa § 39 Občianskeho zákonníka a žalobu pre nedostatok aktívnej vecnej legitímácie na strane žalobcu v celom rozsahu zamietol. Dodal, že aj v prípade keby došlo k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti celého dlhu zo zmluvy o pôžičke, vzhľadom k tomu, že zástupca žalovaných 1,2, vzniesol v konaní námietku premĺčania a zároveň aj za použitia § 5b zákona č. 102/2014 Z.z., súd by musel konštatovať, že žalobcom vymáhaná pohľadávka je premĺčaná (3-ročná premĺčacia lehota podľa § 101 OZ uplynula 17.05.2007 a žaloba na súde bola podaná dňa 04.02.2015). Rozhodnutie o náhrade trov konania súd prvej inštancie odôvodnil ust. § 142 ods. 1 O.s.p. a úspešným žalovaným 1,2, priznal voči neúspešnému žalobcovi náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Proti rozsudku podal v zákonnej lehote prostredníctvom právneho zástupcu odvolanie žalobca, ktorý žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že mu v celom rozsahu vyhovie, prípadne ho zruší a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a rozhodnutie. Namietal, že súd prvej inštancie nesprávne právne vec posúdil, ak napriek predloženému oznámeniu postupcu o postúpení pohľadávky skúmal platnosť zmluvy o postúpení. Uviedol, že v konaní predložil relevantné oznámenie postupcu žalovaným o postúpení pohľadávky spolu s podacím hárkom, preukazujúcim jeho odoslanie, ktoré bez ďalšieho zakladá aktívnu legitímáciu postupníka na vymáhanie postúpenej pohľadávky a súd má povinnosť z tohto oznámenia vychádzať bez toho, aby ako prejudiciálnu otázku skúmal existenciu a platnosť zmluvy o postúpení. Dlžník sa v takom prípade nemôže úspešne dovolať neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky, ani jej neexistencie. K tomu žalobca poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Obo/210/01, uznesenie Krajského súdu v Nitre sp. zn. 9Co/133/2013. Žalobca ďalej zastával názor, že ust. § 92 ods. 8 zákona o bankách nemožno spájať s aktívnou legitímáciou žalobcu ako postupníka pohľadávky. Účelom predmetného ustanovenia je úprava výnimiek z bankového tajomstva a nehovorí o podmienkach platnosti postúpenia pohľadávok. Zo zákona nevyplýva, že by podmienky uvedené v predmetnom ustanovení podmieňovali platnosť právneho úkonu postúpenia pohľadávky. Táto norma nezakladá občianskoprávnu povinnosť vo vzťahu ku klientovi banky, ale administratívnu zodpovednosť postihuteľnú Národnou bankou Slovenska. Doručenie písomnej výzvy banky dlžníkovi v zmysle § 92 ods. 8 zákona o bankách nie je podmienkou pre platné postúpenie pohľadávky. To znamená, že ak banka pred postúpením pohľadávky písomne nevyzvala dlžníka na plnenie, nemá to vplyv na platnosť postúpenia pohľadávky v zmysle § 524 Občianskeho zákonníka. S nedoručením takejto výzvy môžu byť spojené len sankcie vyplývajúce zo zákona o bankách, ale nie sankcia v podobe neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky. Trval na tom, že v konaní nesporne preukázal, že pred postúpením pohľadávky právny predchodca žalobcu dodržal všetky podmienky, ktoré mu ust. § 92 ods. 8 zákona o bankách ukladá, a teda nedošlo k porušeniu bankového tajomstva. Na podporu svojej argumentácie poukázal na názor doc. JUDr. Kristiána Csacha, PhD., LL.M., ako aj na rozhodnutie Okresného súdu Prievidza sp. zn. 12C/63/2014. Vzhľadom k dikcii ust. § 92 ods. 8 zákona o bankách, s poukazom na to, že omeškanie žalovaných trvalo viac ako rok zastával názor, že právny predchodca žalobcu by konal v súlade s ust. § 92 ods. 8 zákona o bankách (a teda by neporušil bankové tajomstvo) aj v takom prípade, ak by písomnú výzvu žalovaným nezaslal. Nesúhlasil s tým, že v zmysle ust. § 92 ods. 8 zákona o bankách môže byť spôsobilým predmetom postúpenia pohľadávky zo strany banky len pohľadávka alebo jej časť, ktorá je už splatná. Zastával názor, že banka môže postúpiť peňažný záväzok ako celok, vrátane jeho príslušenstva. Ďalej uviedol, že považuje za nesporné, že spolu s postúpenou pohľadávkou prešli na žalobcu všetky práva s touto pohľadávkou spojené, teda aj právo vyhlásiť mimoriadnu splatnosť úveru. Je toho názoru, že mu vznikol nárok na úhradu uplatnených splátok spolu s príslušným úrokom z omeškania z každej splátky odo dňa nasledujúceho po splatnosti každej splátky až do zaplatenia. Pokiaľ ide o jeho aktívnu legitímáciu a platné postúpenie pohľadávky, túto skutočnosť preukázal oznámením o postúpení pohľadávky zo strany postupcu, ako aj zmluvou o postúpení pohľadávok spolu s príslušnou časťou prílohy k zmluve o postúpení pohľadávok. Zároveň si uplatnil náhradu trov prvostupňového i odvolacieho konania.

3. K odvolaniu žalobcu vyjadrenie podané nebolo.

4. Krajský súd ako súd odvolací preskúmal vec podľa § 379 a § 380 ods. 1 CSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné ako vecne správny potvrdiť podľa § 387 ods. 1 CSP, pričom v nadväznosti na ust. § 387 ods. 2 CSP odvolací súd v celom rozsahu poukazuje na vecne správne a vyčerpávajúce odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie, s ktorým sa v celom rozsahu stotožňuje a na zdôraznenie jeho správnosti dodáva:

5. Súd prvej inštancie založil svoje zamietavé rozhodnutie na závere o nedostatku aktívnej vecnej legitímácie na strane žalobcu, ktorý nepreukázal platné postúpenie pohľadávky voči žalovaným z pôvodného veriteľa - Slovenská sporiteľňa, a.s. Súd prvej inštancie konštatoval, že žalobca nepreukázal, že pôvodný veriteľ pred postúpením pohľadávky na žalobcu písomne vyzval žalovaných na splnenie peňažného záväzku titulom poskytnutého úveru, preto považoval zmluvu o postúpení pohľadávok vo vzťahu k pohľadávke voči žalovaným za absolútne neplatnú podľa § 39 Občianskeho zákonníka pre rozpor so zákonom, a to pre nedodržanie zákonnej podmienky uvedenej v ustanovení § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách.

6. Už v predchádzajúcej rozhodovacej praxi odvolacieho súdu (napr. rozsudok Krajského súdu Trenčín č.k. 19Co/273/2016-148 zo dňa 20.4.2017), od ktorej odvolací súd nenachádza dôvod sa odkloniť, bol k aplikácii § 92 ods. 8 zákona o bankách v obdobných prípadoch zaujatý nižšie uvedený názor. Podľa neho, aktívnu vecnou legitímáciou sa rozumie také hmotnoprávne postavenie, z ktorého vyplýva žalobcovi ním uplatnené právo, resp. mu vyplýva procesné právo si tento hmotnoprávny nárok uplatňovať. Preskúvanie vecnej legitímácie, či už aktívnej, t. j. existencie tvrdeného práva na strane žalobcu alebo pasívnej, t. j. existencie tvrdenej povinnosti na strane žalovaného, je imanentnou súčasťou súdneho konania (viď rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 2 Cdo 205/2009). Preto nepostačuje, aby žalobca v súdnom konaní svoju aktívnu vecnú legitímáciu preukázal len oznámením postupcu o postúpení pohľadávky dlžníkovi; je potrebné preukázanie platného postúpenia pohľadávky. Podľa § 526 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak dlžníkovi postúpenie oznámil postupca, dlžník nemá právo požadovať preukázanie postúpenia zmluvou o postúpení pohľadávky. To však platí len vo vzťahu k dlžníkovi, teda presnejšie vo vzťahu medzi účastníkmi zmluvy o postúpení pohľadávky na jednej strane a dlžníkom na strane druhej, nie vo vzťahu k súdu. Súdna prax sa už odklonila od rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Obo 210/01, podľa ktorého relevantné oznámenie postupcu dlžníkovi o postúpení pohľadávky bez ďalšieho zakladá aktívnu vecnú legitímáciu postupníka na vymáhanie postúpenej pohľadávky a súd z takého oznámenia vychádza bez toho, aby ako predbežnú otázku skúmal existenciu a platnosť zmluvy o postúpení. Odklon od uvedeného rozhodnutia vyplýva napríklad z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 2 Obo 49/2008 zo dňa 14.05.2008, ako aj z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 1 Cdo 76/2007 zo dňa 28.01.2009, podľa ktorého v spore o neplatnosť zmluvy o postúpení, resp. v spore o splnenie neuhradenej postúpenej pohľadávky, je súd povinný prihliadať z úradnej povinnosti ku skutočnostiam, ktoré majú za následok absolútnu neplatnosť právneho úkonu - zmluvy o postúpení pohľadávky, ak v konaní vyjdú najavo a z Občianskeho zákonníka nemožno vyvodiť, že dlžník by nemohol namietat a súd skúmať platnosť zmluvy o postúpení pohľadávky, ak by toto postúpenie dlžníkovi oznámil postupca. K správnosti týchto záverov sa priklonil aj Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. IV. ÚS 337/2012-19 zo dňa 03.07.2012.

7. Pre potreby ďalšej argumentácie považuje odvolací súd za potrebné na tomto mieste citovať § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len "zákon o bankách"): "Ak je napriek písomnej výzve banky alebo pobočky zahraničnej banky jej klient nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškaní so splnením čo len časti svojho peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky, môže banka alebo pobočka zahraničnej banky svoju pohľadávku, zodpovedajúcu tomuto peňažnému záväzku, postúpiť písomnou zmluvou inej osobe, a to aj osobe, ktorá nie je bankou (ďalej len "postupník"), aj bez súhlasu klienta. Toto právo banka alebo pobočka zahraničnej banky nemôže uplatniť, ak klient ešte pred postúpením pohľadávky uhradil banke alebo pobočke zahraničnej banky omeškaný peňažný záväzok v celom rozsahu vrátane jeho príslušenstva; to neplatí, ak súčet všetkých omeškaní klienta so splnením čo len časti toho istého peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky presiahol jeden rok. Pri postúpení pohľadávky je banka alebo pobočka zahraničnej banky povinná odovzdať postupníkovi aj dokumentáciu o záväzkovom vzťahu, na ktorého základe vznikla postúpená pohľadávka; banka alebo pobočka zahraničnej banky môže postupníkovi poskytnúť informáciu o jednotlivých iných záväzkových vzťahoch medzi bankou alebo pobočkou zahraničnej banky a klientom len za podmienok a v rozsahu ustanovených týmto zákonom."

8. Citované ustanovenie § 92 ods. 8 zákona o bankách neupravuje len administratívne povinnosti banky pri ochrane bankového tajomstva, ako to uvádza žalobca v odvolaní, ale stanovuje podmienky platnosti zmluvy o postúpení pohľadávky bankou, ide teda o lex specialis vo vzťahu k všeobecným ustanoveniam Občianskeho zákonníka o postúpení pohľadávky (§ 524 a nasl.). Tomu nasvedčuje jednak

znenie citovaného ustanovenia ("...môže banka alebo pobočka zahraničnej banky svoju pohľadávku... postúpiť"), ako aj jeho zaradenie do časti zákona o bankách, ktorej nadpis znie "Ochrana klientov a bankové tajomstvo". Účelom tohto ustanovenia teda nie je len ochrana bankového tajomstva, ale aj ochrana klientov banky. Citované ustanovenie stanovuje podmienky, za ktorých môže banka aj bez súhlasu klienta postúpiť svoju pohľadávku na inú osobu, čo výkladom a contrario znamená, že ak podmienky, uvedené v tomto ustanovení, splnené nie sú, banka postúpiť pohľadávku bez súhlasu klienta nemôže. Postúpenie pohľadávky bankou bez splnenia podmienok uvedených v ustanovení § 92 ods. 8 zákona o bankách je potrebné považovať za konanie v rozpore so zákonom a takýto úkon by bol absolútne neplatný podľa § 39 Občianskeho zákonníka, pričom na absolútnu neplatnosť právneho úkonu má súd povinnosť prihliadať ex officio. V danom prípade, keďže právnym predchodcom žalobcu bola banka, bolo správne, že súd prvej inštancie zisťoval, či boli pri postúpení pohľadávky na žalobcu dodržané podmienky ustanovené zákonom o bankách, teda, či postúpenie pohľadávky bolo platné.

9. Odvolací súd konštatuje, že nebol daný odvolací dôvod podľa § 205 ods. 2 písm. f) O.s.p. (od 01.07.2016 odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP). Nesprávne právne posúdenie veci je spôsobilým odvolacím dôvodom vtedy, keď súd prvej inštancie aplikuje na zistený skutkový stav nesprávny právny predpis, resp. keď na zistený skutkový stav síce aplikuje správny predpis, ale tento nesprávne interpretuje. V prejednávanej veci súd prvej inštancie aplikoval a interpretoval ustanovenie § 92 ods. 8 zákona o bankách správne. Správne vyvodil, že postup právneho predchodcu žalobcu - banky pred postúpením pohľadávky na žalobcu nebol v súlade s citovaným ustanovením (nebolo preukázané, že banka pred postúpením pohľadávky písomne vyzvala žalovaných na splnenie záväzku, výzvu im doručila, resp. aspoň odoslala).

10. Za takejto dôkaznej situácie súd prvej inštancie správne dospel k záveru, že žalobca neunesol dôkazné bremeno o odoslaní výzvy podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách zo strany jeho právneho predchodcu, a preto postúpenie pohľadávky zo strany pôvodnému veriteľovi na žalobcu nebolo v súlade s citovaným zákonným ustanovením, čoho právnym následkom je neplatnosť postúpenia pre jeho rozpor so zákonom (§ 39 Občianskeho zákonníka). Žalobca teda nepreukázal, že vstúpil do práv pôvodného veriteľa - banky, nemá preto aktívnu vecnú legitímáciu uplatňovať v súdnom konaní právo na plnenie zo záväzkovo-právneho vzťahu založeného zmluvou o úvere, ktorú uzavreli žalovaní so Slovenskou sporiteľňou, a.s. - právnym predchodcom žalobcu.

11. K tvrdeniu žalobcu, že omeškanie žalovaného trvalo viac ako rok a v takom prípade by jeho právny predchodca konal v súlade s § 92 ods. 8 zákona o bankách aj keby písomnú výzvu žalovaným nezasielal, odvolací súd uvádza, že z citovaného ustanovenia takýto záver nemožno vyvodiť. Dovetok v znení "to neplatí, ak súčet všetkých omeškaní klienta so splnením čo len časti toho istého peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky presiahol jeden rok" je pripojený k druhej vete citovaného ustanovenia (za bodkočiarkou), teda zjavne sa vzťahuje len na túto druhú vetu - jej časť pred bodkočiarkou. Podľa tohto ustanovenia banka nemôže postúpiť pohľadávku inej osobe bez súhlasu klienta, ak klient ešte pred postúpením pohľadávky uhradil banke omeškaný peňažný záväzok v celom rozsahu vrátane jeho príslušenstva; to (t. j. že banka nemôže postúpiť pohľadávku, ak klient už uhradil omeškaný peňažný záväzok) neplatí, ak súčet všetkých omeškaní klienta so splnením čo len časti toho istého peňažného záväzku voči banke presiahol jeden rok (zákonodarca tu rozlišuje medzi pohľadávkou a omeškaným peňažným záväzkom). Ak by časť druhej vety začínajúca sa slovami "to neplatí, ak ..." mala predstavovať výnimku aj z prvej vety, muselo by to v nej byť výslovne vyjadrené, resp. by legislatívno-technicky musela tvoriť samostatný odsek s výslovným uvedením, ku ktorým ustanoveniam sa (táto výnimka) vzťahuje.

12. Pokiaľ žalobca argumentoval v odvolaní názorom doc. JUDr. Kristiána Csacha, PhD., LL.M., je možné uviesť iné názory právnej teórie, ku ktorým sa odvolací súd prikláňa a podľa ktorých o absolútnu neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávky môže ísť pre rozpor s § 525 ods. 4 Občianskeho zákonníka alebo s ustanoveniami osobitných predpisov, vrátane § 92 ods. 8 (predtým § 92 ods. 7) zákona o bankách (napr. JUDr. Andrea Tomlainová, PhD.: Aktívna vecná legitímácia postupníka. In: Bulletin slovenskej advokácie, rok 2007, č. 10).

13. Z týchto dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1,2 CSP potvrdil.

14. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1, § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 CSP a žalovaným 1/,2/,3/, ktorí boli v odvolacom konaní úspešní, nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, pretože im v odvolacom konaní žiadne trovy nevznikli.

15. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolania musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).